

Günlük Yaşam Kimyası Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Günlük Yaşam Kimyası Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22509>

Özet

Günlük Yaşam Kimyasal Tutum Ölçeği (GKYTÖ), Koçak ve Önen (2012) tarafından öğrencilerin günlük yaşamdaki kimya kavramlarına yönelik tutumlarının ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, kimya eğitiminin öğrencilerin günlük deneyimleriyle ne ölçüde ilişkilendirildiğini ve bu ilişkiye dair duygusal ve bilişsel tepkilerini değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme çalışması sonucunda 5 alt boyuttan ve toplam 25 maddeden oluşan ölçek, yüksek iç tutarlılık göstermektedir.

Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmakta olup, cevap seçenekleri "1= hiçbir zaman" ile "5= her zaman" arasında değişmektedir. Bu yapı, araştırmacılara kimya derslerine yönelik genel tutumların ötesinde, kimyanın pratik önemine dair özgül algılar analiz etme imkanı sunar.

Anahtar Kelimeler

Kimya eğitimi, tutum, günlük yaşam, ölçek geliştirme, faktör analizi, Likert, pedagoji.

Yazarlar

Canan Koçak, A. S. Önen

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin kimya derslerine veya bilimine karşı gösterdikleri genel tutumun yanı sıra, kimyanın günlük yaşam olayları, ürünleri ve süreçleriyle olan bağını ne derece algıladıklarını ve önemsediklerini belirlemektir. Ölçek, özellikle kimya eğitiminin pratik uygulamalarla ilişkilendirilmesi hedefine ulaşılabilirliği de değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Ölçek, öğretmenlere ve eğitim araştırmacılarına, öğrencilerin kimyaya karşı geliştirdiği olumsuz duygular (Antipati) ve olumlu algılar (Önem, Farkındalık) ayrı ayrı analiz etme fırsatı sunarak, müfredat geliştirme ve öğretim yöntemlerini iyileştirme konusunda değerli dönütler sağlamaktadır.

Yapı

Günlük Yaşam Kimyasal Tutum Ölçeği, kimyaya yönelik tutumları tek boyutlu bir yapı yerine, beş farklı boyutta ele alan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, öğrencilerin kimyaya dair bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerini kapsamaktadır. Ölçek, hem bilginin pratik alaka düzeyini hem de bireyin kimyasal süreçlere karşı duyarlılığını ölçmektedir.

Ölçeğin ölçtüğü ana yapı, öğrencilerin kimyanın günlük yaşamdaki önemini kabul etme, kimyasal olaylara karşı farklılık geliştirme ve bu alana karşı olumlu/olumsuz duygular besleme eğilimleridir. Bu kapsamlı yapı, eğitimin hedefleri doğrultusunda tutum değişimlerini izlemek için idealdir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde geçerlik çalışmaları yapıldıysa varsayılabilirlikle birlikte, kaynakta doğrudan istatistiksel geçerlik katsayılarına veya yöntemlerine (örneğin, Doğrulayıcı Faktör Analizi veya Ölçüt Geçerliliği) dair detaylı bilgi sunulmamıştır. Ancak, ölçek geliştirme çalışması, maddelerin ilgili literatür taranarak ve uzman görüşleri alınarak oluşturulduğunu, bu sayede **kapsam geçerliliğinin** sağlandığını düşündürmektedir. Ölçeğin 5 alt boyutta toplanması, **yapı geçerliliğine** dair kanıt sunmaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, ölçeğin son derece güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alpha**) 0.88 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, psikometrik standartlara göre mükemmel düzeyde bir güvenilirliğe işaret etmektedir ve ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları detaylı olarak belirtilmese de, genel ölçek skorunun bu denli yüksek olması, alt boyutların da kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu düşündürmektedir.

Faktör Analizi

Günlük Yaşam Kimyasal Tutum Ölçeği, **açıklayıcı faktör analizi** (AFA) yöntemleri kullanılarak geliştirilmiştir. Bu analizler sonucunda ölçeğin yapısı, toplam 25 maddeden ve 5 ana alt boyuttan oluşacak şekilde belirlenmiştir. Bu beş faktör, öğrencilerin kimyaya yönelik tutumlarının farklı yönlerini temsil etmektedir:

Antipati: Kimyaya karşı olumsuz duygular, korku veya isteksizlik. (6 madde)

Kimya ve günlük yaşam: Kimya kavramlarının günlük olaylarla ilişkilendirilmesi. (5 madde)

Önem: Kimyanın kişisel ve toplumsal düzeyde algılanan önemi. (6 madde)

Deney ve günlük yaşam: Kimya deneylerinin ve uygulamalarının günlük hayattaki karşılaştıklarına dair algılar. (4 madde)

Farklılık: Çevredeki kimyasal süreçlere ve bilgilere karşı duyulan ilgi ve bilinç. (4 madde)

Bu faktör yapısı, ölçeğin teorik olarak beklenen tutum bileşenlerini başarıyla ayrt edebildiğini

göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü:

Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format:

Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Kullanılabilir Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Öğrenciler (Genel olarak lise veya üniversite düzeyindeki kimya eğitimi alan bireyler)

Yaş Grubu:

Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi (Eğitim kademesine bağlı olarak değişir)

Popülasyon Detayları:

Ölçek, Koçak ve Önen'in 2012 tarihli makalesinde belirtilen örneklem grubu üzerinde standardize edilmiştir. Tipik olarak bu tür ölçekler, kimya dersi alan ortaöğretim veya yükseköğretim öğrencileri üzerinde kullanılır.

Test Metodolojisi:

5'li Likert Ölçeği. Yanıtlar: 1= hiçbir zaman, 2= nadiren, 3= bazen, 4= çoğunlukla, 5= her zaman.

Anahtar Kelimeler

Kimya tutumu, ölçek geliştirme, Cronbach Alpha, faktör yapısı, güvenilirlik, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar:

Canan Koçak

Yazar ORCID Tanımlayıcıları:

Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi:

canan.kck@gmail.com

Yazışma Adresi:

Kaynak makalede belirtilen akademik kurum adresi.

İzinler, Ücret ve Test Yılı**Test Yılı:**

2012 (Yayın yılı)

İzinler ve Kullanım Ücreti:

Ölçek, akademik ve eğitim amaçlı kullanımlar için genellikle orijinal yayıncının (Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi) ve yazarların etik izinleri doğrultusunda kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal Makale Başlıtları:

Makaleye Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi üzerinden erişilebilir: efdergi.hacettepe.edu.tr

PDF Erişimi:

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki başlıktan indirilebilir: gunluk-yasam-kimyasi-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Koçak, C., ve Önen, A. S. (2012). Günlük Yaşam Kimyasal Tutum Ölçeği geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 318-329.

Günlük Yaşam Kimyasal Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Toplam 5 alt boyut ve 25 madde

Antipati (6 madde)

Kimya ve günlük yaşam (5 madde)

Önem (6 madde)

Deney ve günlük yaşam (4 madde)

Farkındalık (4 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM